

Zaslužni profesor dr. Dušan Nečak – sedemdesetletnik

Zaslužni prof. dr. Dušan Nečak se je rodil 21. januarja 1948 v Ljubljani, kjer je na Filozofski fakulteti leta 1971 diplomiral iz zgodovine in umetnostne zgodovine. Po krajši zaposlitvi v zunanjepolitični redakciji *Dela*, kjer je spremljal problematiko zamejskih Slovencev, je leta 1972 postal raziskovalec na Inštitutu za narodnostna vprašanja v Ljubljani. Na njem se je ukvarjal zlasti z zgodovino koroških Slovencev in širšimi narodno manjšinskimi vprašanji. Iz te problematike je izbral tudi temo doktorske disertacije *Volitve na Koroškem po drugi svetovni vojni*. Z njenim uspešnim zagovorom je leta 1978 postal doktor zgodovinskih znanosti. S pedagoškim delom je začel kot docent leta 1980 na Oddelku za zgodovino Filozofske fakultete. Kot univerzitetni učitelj je prvi začel predavati slovensko, jugoslovansko in občo zgodovino po drugi svetovni vojni, bil je tudi med prvimi profesorji za to obdobje na jugoslovanskih univerzah. Leta 1985 je bil izvoljen za izrednega profesorja, leta 1989 pa je postal redni profesor za sodobno zgodovino ter je predaval občo zgodovino od prve svetovne vojne do najnovejših obdobj do upokojitve leta 2014. Sedaj predava na doktorskem študiju. Osem let je predaval sodobno zgodovino tudi na Pedagoški fakulteti v Mariboru (sedaj Filozofska fakulteta). Posebno skrb je posvetil vzgoji znanstvenega naraščaja. Prof. Nečak je bil po letu 1980 mentor 18 doktorjem in 16 magistrom iz sodobne zgodovine, predvsem iz časa po letu 1945, pri skoraj vseh doktorskih disertacijah o problematiki novejših obdobj pa je bil predsednik ali član komisij za zagovor.

Na Filozofski fakulteti je od svoje zaposlitve opravljal številne, tudi vodstvene funkcije. V letih 1985–1987 je bil njen prodekan, v obdobju 1987–1989 pa dekan v času, ko je moral z njemu lastno diplomatsko sposobnostjo reševati hudo zaostrene probleme Filozofske fakultete. Tedaj je po stavki njenih sodelavcev vodil uspešna pogajanja z vlado za izboljšanje njihovega gmotnega položaja. Izjemno tehten je njegov delež na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti, zlasti z vodenjem Sveta Znanstvenega inštituta FF v letih 1996–2002. Dve mandatni obdobji je bil tudi predstojnik Oddelka za zgodovino FF. Od leta 2002 do upokojitve je bil vodja katedre za sodobno zgodovino. Sedaj je koordinator skupine avtorjev za pripravo publikacije ob 100-letnici Filozofske

fakultete. Na Univerzi v Ljubljani je opravljal dve pomembni funkciji, in sicer je bil v letih 1999–2004 član njenega Upravnega odbora, kar sedem let pa član in podpredsednik univerzitetne Habilitacijske komisije.

Leta 1994 mu je Filozofska fakulteta podelila veliko priznanje, »ker je s svojim znanstvenim, pedagoškim, organizacijsko-vodstvenim delom pomembno prispeval k njenemu razvoju in ugledu«. Leta 2013 mu je Študentski svet Filozofske fakultete podelil priznanje »za nadpovprečno uspešno pedagoško delo« z utemeljitvijo, »da je prof. Nečak izjemen predavatelj, a še bolj kot to, študenti cenimo njegovo človeškost, pripravljenost pomagati in ne nazadnje tudi to, da po toliko letih poučevanja svoje delo še vedno opravlja z odkritim entuziazmom«. To študentsko priznanje je prof. Nečak še posebej cenil. Leta 2015 mu je univerzitetni senat za pomemben prispevek k razvoju znanosti ter predano opravljanje pedagoškega in mentorskega dela podelil naziv zaslužni profesor Univerze v Ljubljani. Za svoje znanstveno delo je dobil več nagrad, tudi najvišje državno priznanje, nagrado za vrhunske dosežke v znanosti za leto 1996.

Posebno priznanje njegovemu pedagoško-znanstvenemu delu so bila vabila za predavanja na univerzah v Avstriji in Nemčiji. V akademskih letih 1986/87 in 1997/98 je bil gostujoči profesor na Univerzi na Dunaju oziroma njenem Inštitutu za sodobno zgodovino, dvakrat (1993/94 in 2005/06) na Univerzi v Celovcu. Kot gost, raziskovalec in predavatelj je bil leta 1995 na Univerzi v Kölnu pri prof. Jostu Dülfferju ter v letih 2000, 2003 in 2006 na Vzhodnem inštitutu Freie Universität Berlin pri prof. Holmu Sundhausnu. Predaval je tematike kot: »Historični elementi za razumevanje slovenskega narodnega vprašanja«, »Sodobna slovenska/jugoslovanska zgodovina po 1918«, »Informbirojevski spor 1948«, »Nemci na Slovenskem po drugi svetovni vojni«. Te tematike je praviloma povezoval s spoznanji iz lastnega raziskovanja zgodovine dežel gostiteljic: v Nemčiji problematiko tako imenovane Hallsteinove doktrine (1955–1961); v Avstriji problematiko narodnih manjšin, zgodovine časa med obema vojnama, posebej nacističnega puča 1934 in prihoda avstrijskih nacističnih beguncev v Jugoslavijo (Slovenijo in na Hrvaško); v Severni Koreji s problematiko korejske vojne (1950–1954). O teh tematikah je napisal tudi knjige, v dveh primerih znanstvene monografije (*Avstrijska legija II*, Maribor 1995, Dunaj 1996; *Hallsteinova doktrina in Jugoslavija*, Ljubljana 2002, Zagreb 2004), v tretjem primeru pa leta 1992 potopis po Demokratični ljudski republiki Koreji in strokovni oris korejske vojne. Nemška akademska institucija DAAD (Deutscher Akademischer Austauschdienst), ki s štipendijami podpira tudi raziskovalno delo uveljavljenih tujih znanstvenikov, ga je kar petkrat povabila na nekajmesečno raziskovalno delo v ZRN, kjer je delal v arhivih in knjižnicah v Berlinu, Potsdamu, Koblenzu, Bonnu in Münchnu. Dvakrat je bil tudi štipendist dunajske fundacije Konstantina Jirečeka. Zaradi mednarodne odmevnosti je bil oz. je tudi član različnih strokovnih združenj in uredništev v tujini. Bil je član historične komisije dunajske nadškofije »Pro Oriente«, član uredništva dunajske revije *Osthefte* za

zgodovino Jugovzhodne Evrope in sourednik njene tematske številke o Sloveniji, član uredništva znanstvenih publikacij graške Univerze, član habilitacijskih komisij dunajske in celovške Univerze, podpredsednik Alumnov DAAD za Slovenijo, član Univerzitetnega sveta, najvišjega organa Univerze v Celovcu.

Med strokovnimi kolegi v Nemčiji in Avstriji si je kolega Nečak ustvaril velik ugled, z navedeno dejavnostjo pa je mnogo prispeval k prepoznavnosti slovenskega zgodovinopisja in širše humanistične znanosti v svetu. Kot raziskovalec, ki se že skoraj trideset let povezuje s tujimi kolegi pri raziskovanju domačih in občih historiografskih problemov, je veliko prispeval k temu, da je slovenska historiografija, vsaj kar zadeva sodobno zgodovino, kljub relativni majhnosti ostala na primerljivi ravni s sosednjimi in drugimi razvitimi državami. Bil je sosnovalec in soizvajalec skupnih raziskovanj italijanskih, avstrijskih, ameriških in slovenskih zgodovinarjev na temo zgodovina koroških Slovencev, koroški plebiscit in zgodovina regije Alpe-Adria. Rezultat teh prizadevanj so bile monografije v nemškem in angleškem jeziku. Prav tako je tvorno sodeloval pri nastajanju in uresničevanju ideje pokojnih profesorjev s celovške univerze dr. Andreasa Moritscha in dr. Karla Stuhlpfarrerja o slovensko, italijansko, avstrijski poletni univerzi v Bovcu. Na njej je bil dvajset let redni predavatelj in voditelj seminarjev in je kot koordinator Filozofske fakultete skrbel za njeno uspešno delovanje in sodelovanje študentov treh sosednjih dežel.

Ugled in védenje o slovenski znanosti je še posebej zaznavno ponesel v svet z dvema mednarodnima raziskovalnima projektoma. Kot edini slovenski znanstvenik s področja humanistike in družboslovja je bil na Dunaju v okviru velikega avstrijskega projekta »Milenium«, pripravljenega v počastitev tisočletnice omembe Avstrije, izbran za nosilca mednarodnega interdisciplinarnega projekta z naslovom »Avstrija, Jugoslavija, Slovenija. Slovenska narodna zavest v času« (1996). Slovenska verzija rezultatov projekta je izšla leta 1997.

Drugi mednarodni, slovensko-nemški projekt je bil zaključen leta 1997 in nosi naslov »Nemci na Slovenskem 1941–1945«. Ker je šlo za zelo občutljivo in zanimivo temo o usodi nemške narodne manjšine v Sloveniji, so rezultati projekta odmevali tako v Avstriji kot tudi v Nemčiji in seveda v Sloveniji. Priložnost za promocijo slovenske, posebej humanistične in družboslovne znanosti, v tujini, ki je na ta način nastala, je dr. Nečak s pridom izrabil in rezultate raziskave ter publikacijo predstavljal v tujini, med drugim zlasti v ZDA, Italiji, Nemčiji in Avstriji. Njegovo delo je bilo izredno pozitivno ocenjeno tudi v tujini, še posebej s stališča znanstvene objektivnosti in nepolitičnega pristopa k tej zelo spolitizirani temi, kar nedvomno ugodno vpliva na ugled slovenske znanosti. Med odmevnejšimi mednarodnimi sestanki o medkulturnih in mednacionalnih odnosih, ki jih je soorganiziral, kaže izpostaviti posvet o mejah v Jugovzhodni Evropi s katerega je v njegovem uredništvu leta 2004 nastal večjezični zbornik *Meje v Jugovzhodni Evropi: kultura in politika od XVIII. do XXI. stoletja*. Podoben prodor v evropsko historično znanost

mu je uspel s tem, da je ljubljanska Univerza, njena Filozofska fakulteta in Znanstveni inštitut FF postal soorganizator, skupaj s celovško in tržaško univerzo, 5. avstrijskih dni sodobne zgodovine, največjega tradicionalnega, mednarodnega srečanja sodobnih zgodovinarjev v tem prostoru.

Znanstvena in strokovna dela prof. dr. Dušana Nečaka lahko razdelimo v več problemskih sklopov, o katerih so podrobnejši podatki v izbrani bibliografiji njegovih znanstvenih del, ki jo je pripravila mag. Barbara Šatej, vodja knjižnice na Oddelku za zgodovino.

Prvi sklop je raziskovanje narodnostnih in narodnomanjšinskih vprašanj. Največ raziskovalne pozornosti je posvetil raziskovanju sodobne zgodovine koroških Slovencev in na to temo objavil dve monografiji in celo vrsto znanstvenih in strokovnih razprav, kar ga še danes uvršča med naše najboljše poznavalce avstrijske manjšinske problematike. Za knjigo *Volitve na Koroškem po drugi svetovni vojni* je leta 1983 prejel Kajuhovo nagrado. Delo *Koroški Slovenci v drugi avstrijski republiki (1945–1976)* je še danes edini pregled politične zgodovine koroških Slovencev v času, ki ga zajema in je naletela za široko zanimanje najširše javnosti. Delo je bilo nagrajeno z Nagrado vstaje slovenskega naroda za leto 1986.

Poleg problematike položaja avstrijskih narodnih manjšin se je v sklopu preučevanja narodnomanjšinske in narodnostne tematike ukvarjal še z nekaterimi vprašanji kot so problemi asimilacije; potem s problemi politične konotacije pri narodno manjšinski terminologiji; s problemi kategorizacije manjšinskih skupnosti in renesanse narodnomanjšinskih gibanj v Evropi ter z drugimi podobnimi temami.

Ukvarjanje s koroško slovensko problematiko je dr. Nečaku v osemdesetih letih narekovalo tudi širši pristop in ga je pripeljalo k raziskovanju drugega, osrednjega sklopa, to je avstrijsko-slovenskih/jugoslovanskih odnosov in avstrijske sodobne zgodovine nasploh, kar je kasneje nadgradil še z raziskovanjem nemške zgodovine in nemško jugoslovanskih (slovenskih) odnosov. Iz tega razširjenega pogleda je najprej nastala vrsta študij, med njimi: Avstrijska emigracija 1941–1945 in jugoslovansko vprašanje; Avstrijska socialistična emigracija med drugo svetovno vojno in jugoslovansko vprašanje; Jugoslavija in anšlus.

Intenzivno raziskovanje sodobne zgodovine nemškega govornega prostora, posebej Avstrije in Nemčije (še posebej je treba poudariti ukvarjanje z diplomatskim arhivskim gradivom, ki je bilo v slovenskem zgodovinopisju dotlej le skromno uporabljeno), je posrečeno povezoval z nacionalno oz. jugoslovansko zgodovino. Izbiral je namreč take raziskovalne teme, ki so združevale različne probleme vseh: tako nemške kot avstrijske, slovenske in jugoslovanske sodobne zgodovine. Eno njegovih najbolj odmevnih del je nastalo prav iz te tematike. Gre za delo *Avstrijska legija II* (1995), ki sega v čas med obema vojnama in prikazuje dotlej popolnoma neobdelano problematiko usode nacističnih beguncev po neuspelem puču 25. julija 1934 v Avstriji, ki so pribežali v Jugoslavijo

(Slovenijo in Hrvaško). Knjiga je zlasti v avstrijskem prostoru tako odmevala, da se je ena najuglednejših založb za znanstveni tisk iz področja humanistike in družboslovja z Dunaja, Kölna in Weimara, Böhlau, leta 1996 odločila, da jo v seriji *Zeitgeschichtliche Bibliothek* objavi tudi v nemškem jeziku. Tudi doma je delo naletelo na ugoden odmev (na predlog Oddelka za zgodovino pa je avtor dobil najvišje državno priznanje za znanstveno delo).

Drugo delo iz »nemškega« tematskega sklopa je njegova knjiga o Hallsteinovi doktrini in Jugoslaviji, ki je izšla leta 2002. Z njo se je avtor tako rekoč približal sedanjosti in tudi v praksi uresničil svoje metodološko prepričanje, da je zgodovina vse, kar se je »zgodilo« do danes, in da »polpretekle zgodovine« ni. Pomen knjige za poznavanje slovenske/jugoslovanske diplomatske zgodovine in zgodovine odnosov med Jugoslavijo in najpomembnejšo jugoslovansko gospodarsko partnerico ZRN so spoznali tudi na Hrvaškem. Knjiga je v Zagrebu v hrvaščini izšla leta 2004 in tam doživela živahen odmev strokovne in širše javnosti.

Tretja knjiga s tega področja je kombinacija tistega dela jubilarne dejavnosti, ki zadeva narodno manjšinsko področje, a ga hkrati umeščamo v ta del, ki govori o njegovem zanimanju za »nemško« zgodovino. Gre namreč za njegovo nekajletno intenzivno raziskovanje ene od belih lis slovenskega zgodovinopisja – usode pripadnikov nemške narodne manjšine na Slovenskem po letu 1945. Iniciral je raziskovalni projekt in ga vodil ter s sodelovanjem kolegov leta izdal zbornik *»Nemci« na Slovenskem 1945–1955*, ki je izšel leta 1998. Zbornik je bil v kratkem razprodan, saj je imela vsebina poleg historičnega naboja še dnevno politični naboj in leta 2002 je bil zbornik z dodatkom ponatisnjen. Odmevi naj so bili različni, vendar ob temeljni ugotovitvi, da gre pri njem za prvo sintetično delo na naslovno temo. In da te bele lise v slovenskem zgodovinopisju ni več.

Nadaljevanje v raziskovanju tega sklopa je bila leta 2013 izdana *monografija »Ostpolitik« Willyja Brandta in Jugoslavija (1963–1969)*. Nastala je s preučevanjem tako zahodnonemškega kot vzhodnonemškega diplomatskega gradiva. To delo je leta 2015 izšlo tudi v hrvaškem prevodu v Zagrebu. Obdobje hladne vojne in njenih posledic je tudi sicer ena glavnih tem njegovega pisanja in nastopanja v javnosti, tako je leta 1999 med drugim izdal tudi komentirano zbirko dokumentov o hladni vojni za šolske potrebe.

V drugi tematski sklop sodi tudi delo o eni najpomembnejših osebnosti avstro-ogrške vojske, feldmaršalu Svetozarju Borojeviću (skupaj z Božom Repetom). O njegovi poveljniški vlogi na frontah v Galiciji in ob Soči je imel tudi objavljeni referat na univerzi v Krakovu. O Borojeviću je imel več predavanj, tudi na Slovenskem znanstvenem inštitutu na Dunaju. Dodamo naj še, da se je dr. Nečak leta 2006 ukvarjal tudi z nekaterimi problemi madžarskih dogodkov leta 1956 in odnosa Jugoslavije do njih.

Tretji raziskovalni sklop je problematika zahodne meje in tako imenovanega tržaškega vprašanja. Pravzaprav je s to tematiko začel svojo znanstveno pot, ko je leta 1972 objavil diplomsko nalogo Pisarna za zasedeno ozemlje. V ta sklop sodi še vrsta drugih

člankov, med njimi: Prispevek k vprašanju primorskih beguncev v letih 1918–1920; O vojni z Italijo (1914–1915); Dejavnost Slovencev in Hrvatov iz Julijske Krajine v emigraciji v Jugoslaviji (v soavtorstvu s pokojnim dr. Andrejem Vovkom); Jugoslovanski odnos do tržaškega vprašanja (junij–september 1945); Trst, mesto nakupov.

Četrty sklop zadeva preučevanje slovenske in jugoslovanske zgodovine in s tem povezanimi metodološkimi vprašanji. Ko je leta 1980 dr. Nečak kot docent prišel na Oddelek za zgodovino FF, se je najprej začel sistematično ukvarjati s proučevanjem povojne slovenske, jugoslovanske in obče zgodovine. Že kmalu po prihodu se je raziskovalno lotil zelo občutljive teme – znanih Dachauskih procesov. Sredi osemdesetih let je bil iniciator interdisciplinarnega projekta – pravniško-zgodovinarskega, katerega rezultat je bil leta 1990 izdani zbornik *Dachauski procesi* (raziskovalno poročilo z dokumenti, ki obsega nad 1000 strani). Prav tako se je začel poglobljeno ukvarjati z metodologijo proučevanja povojne zgodovine, zlasti slovenske/jugoslovanske. Med njegovimi najbolj odmevnimi prispevki s tega področja je bilo objavljeno predavanje na dunajskem Ost und Südost – Europa Institutu leta 1986 z naslovom *Zur Erforschung der jugoslawischen Geschichte nach 1945*. Na to temo je predaval in objavljajl doma in po svetu, kakor tudi na temo o historiografskih vprašanjih, zlasti historičnih elementih za razumevanje razpada Jugoslavije. Med članke o metodoloških vprašanjih sodijo: In kje so bile druge družboslovne vede?: Razmišljanje ob (namišljenem) sporu zgodovina: etnologija; Preteklost in perspektive znanstvenega sodelovanja na področju humanistike – zgodovinopisja: Znanstveno sodelovanje ustvarjajo ljudje; O vlogi in pomenu slovenskega zgodovinopisja v sodobni družbi; Sodobna slovenska zgodovina danes; »Historia magistra vitae« in /ali najširša humanistična veda?; O nekaterih posebnostih raziskovanja »časa, ki ga živimo«; Problematika proučevanja povojnega razvoja v Jugoslaviji; Slowenische Historiographie: Das »Projekt einer anderen Geschichte«.

Problematiko razpada Jugoslavije posebej s slovenskega vidika pa obravnavajo članki: O vizijah reševanja slovenskega narodnega vprašanja med nastankom in razpadom Jugoslavije; Jugoslavija, historična nujnost ali napaka?; Historische Elemente zum Verständnis der »jugoslawischen Frage«; A Chronology of the Decay of Tito's Yugoslavia 1980–1991.

Znanstvena dozorelost, ki jo je dr. Nečak dosegel že zelo zgodaj, nato pa nadgrajeval in širil, je v zadnjih letih privedla tudi do strokovno-poljudnih publikacij za širši bralni krog, ki so bile vse dobro sprejete. Mednje sodijo tako dela s pedagoškega področja (izdaja univerzitetnega učbenika za sodobno zgodovino *Oris* v soavtorstvu z dr. Božom Repetom, učbenik za osnovno šolo v soavtorstvu z Božom Repetom in Nuša Kern, ki se je na trgu obdržal več kot dvanajst let in doživel številne ponatise) kot iz posameznih obdobij sodobne zgodovine. Tako je leta 2005 v soavtorstvu z Božom Repetom izšla knjiga *Prelom*, ki zadeva prvo svetovno vojno in čas tik po njej. Knjiga je izšla tudi v ruskem prevodu. Sledila ji je knjiga *Kriza*, ki zajema čas do srede tridesetih let 20. stoletja.

V nemščini sta leta 2006 izdala še kratek pregled slovenske zgodovine *Slowenien*, ki je izšla pri založbi Wieser v Celovcu.

V osebni bibliografiji od leta 1970 do 2017 je nad 1100 enot v slovenskem, srbskem, hrvaškem, makedonskem, nemškem, angleškem, francoskem, italijanskem, poljskem in madžarskem jeziku. Od tega lahko izpostavimo 83 izvirnih in preglednih znanstvenih člankov, 48 samostojnih znanstvenih sestavkov v monografskih publikacijah in 18 znanstvenih monografij.

Pomembna Nečakova odlika je bila posredovanje raziskovalnih dosežkov na številnih vabljenih predavanjih, v referatih na kongresih in simpozijih doma in v tujini (Avstrija, Nemčija, Italija, Madžarska, Velika Britanija, Poljska, ZDA, Severna Koreja, Hrvaška, Srbija in Makedonija). Številni so tudi njegovi radijski in televizijski nastopi v Sloveniji, v tujini pa na Dunaju, v Celovcu, Berlinu in Kölnu ter Bernu. Skratka, ne gre za »kabinetnega« znanstvenika, ki se izogiba javnemu soočanju z občutljivimi temi in opredeljevanju do njih (kar je v delu slovenskega zgodovinopisja postala praksa), ampak čuti tudi dolžnost za posredovanje svojega poznavanja različnih problemov ne le strokovnim krogom, temveč tudi najširši publiki. Zato je še vedno pogosto prisoten v slovenskih in tujih medijih.

Nečakovo delo ne bi bilo celovito predstavljeno, če ne bi omenili tudi njegovih uredniških in organizacijskih sposobnosti. Kot eden od pobudnikov znanstvene zbirke Oddelka za zgodovino *Historia* je bil urednik ali sourednik številnih njenih izdaj, mnogokrat tudi soavtor. Uredil pa je tudi nekaj drugih zbornikov.

Nesporno je zelo veliko časa, energije, znanja in truda posvetil dvema velikima projektoma. Prvi je bil predlog za ustanovitev Slovenskega znanstvenega inštituta (SZI) na Dunaju, drugi pa predsednikovanje Slovensko-avstrijski komisiji zgodovinarjev. Za uresničitev ideje o ustanovitvi inštituta, ki naj bi v enem najpomembnejših evropskih središč političnega, znanstvenega in kulturnega življenja promoviral slovensko znanost in skrbel za mednarodno in bilateralno sodelovanje, izmenjavo študentov in profesorjev, logistično podporo raziskovalcem in nudil možnosti za predstavljanje rezultatov slovenske znanosti v svetu, se je trudil sedem let. Za inštitut je izdelal podroben načrt dela, ki je bil ob njegovi ustanovitvi v celoti prevzet in na znanstvenem področju je domala v celoti pripravil teren za začetek njegovega dela. Brez njega bi do uresničitve ideje zagotovo prišlo mnogo kasneje ali pa sploh ne. To je bilo javno poudarjeno tudi v govorih ob odprtju inštituta leta 1998. Povsem neznanstveni razlogi so mu onemogočili, da bi mogel svoje delo dokončati in ga kot prvi direktor inštituta uresničiti tudi v praksi. (Več o tem: Kratka zgodovina uresničevanja ideje ali prispevek k slovenskemu zgodovinskemu spominu).

V občutljivem času pristopnih pogajanj Slovenije za vstop v Evropsko unijo je bil dr. Nečak eden od treh pobudnikov (poleg njega dr. Peter Vodopivec in dr. Božo Repe) za ustanovitev slovensko-avstrijske zgodovinske komisije. Vložil je veliko časa in energije, da je do sestave in delovanja komisije sploh prišlo, vodenje komisije, ki je

izjemno občutljivo in zelo pomembno za bilateralne odnose med obema državama, pa je v zadovoljstvo članov komisije opravljal zelo premišljeno, z veliko mero diplomatske spretnosti, dokler iz načelnih razlogov, ki so zadevali enakopravnost obeh delov komisije, ni odstopil. Kljub temu je bil rezultat vodenja slovenskega dela slovensko-avstrijske komisije (za njim jo je prevzel dr. Božo Repe) objava obsežnega dvojezičnega slovensko-nemškega zbornika Slovensko-avstrijski odnosi v 20. stoletju. V uredništvu Dušana Nečaka, Borisa Jesiha, Boža Repeta Ksenije Škrilec in Petra Vodopivca ga je objavil slovenski del bilateralne komisije (Več o komisiji glej Nečak, Repe: O nastanku in namenu Avstrijsko-slovenske komisije zgodovinarjev).

Prof. Nečak se je že pred ustanovitvijo SZI na Dunaju zavedal pomembnosti mednarodnega sodelovanja in potrebe po promociji in povezovanju slovenske znanosti s tujino. Ko je v začetku devetdesetih let iz sosednje Avstrije prišel namig, da bi se v Ljubljani ustanovil »Avstrijski znanstveni inštitut«, je idejo ne samo takoj tvorno podprl, ampak se skupaj z nekaterimi drugimi kolegi (posebej prof. dr. Peter Vodopivec) potrudil, da je dobil ta inštitut primerno vsebino mednarodnega in bilateralnega znanstvenega sodelovanja, prostore, kadrovske zasedbo in da se je tako rekoč integriral v ljubljansko Univerzo, Filozofska fakulteto. Tudi po njegovi zaslugi je bil ta inštitut pomembno okno v svet za slovensko znanost.

Podoba Dušana Nečaka ne bi bila popolna, če ne bi poudarili še njegovo predano in požrtvovalno delo na humanitarnem področju. Je vodnik reševalnega psa, poldrugi mandat je bil predsednik Društva vodnikov reševalnih psov Slovenije, potem pa mnoga leta podpredsednik svetovne organizacije vodnikov reševalnih psov Internationale Rettungshunde Organisation/ International Rescue dog Organisation. Uveljavil se je tudi kot avtor prispevkov o problematiki reševalnih psov. Za sodelovanje in vodenje mednarodne skupine vodnikov reševalnih psov pri reševalni akciji ob rušilnem potresu v Turčiji avgusta 1999 je dobil tudi priznanje turške vlade in bronasto plaketo Civilne zaščite Slovenije, leta 2007 pa še najvišje priznanje civilne zaščite Mestne občine Ljubljana. Prav v zadnjem času je to svojo humanitarno dejavnost združil tudi z znanstvenim raziskovanjem in po slovenskih in avstrijskih arhivih napisal knjigo o potresu v Brežicah leta 1917.

V zadnjih petih letih ima dr. Nečak pomembno vlogo pri urejanju problematike obrambnih objektov, ki so jih v tridesetih letih pod vodstvom generala Leona Rupnika zgradili ob meji z Italijo. Zanje se je začel zanimati že pred več kot petdesetimi leti, ko je kot vikendaš prišel v Gorenjo vas. Občina Gorenja vas si prizadeva za turistično in splošno zgodovinsko predstavitev t.i. Rupnikove linije, dr. Nečak pa je kot predsednik občinske komisije tudi z organiziranjem dveh simpozijev v letih 2013 in 2015, ki sta bila zelo odmevna in ju je obiskalo okrog 400 poslušalcev, zaslužen za predstavitev pomena obnovljenih objektov strokovni in širši javnosti. Preko komisije je spodbudil tudi domačine k zbiranju gradiva in ostankov predmetov, povezanih z Rupnikovo linijo.

Raziskovalni in pedagoški rezultati zaslužnega profesorja dr. Dušana Nečaka, pa tudi njegova širša družbena dejavnost, ki izhaja iz danes že pozabljenega občutka za skupnost in solidarnost ter socialno pravičnost, v krogu njegovih kolegov in prijateljev doma in v tujini zbudajo veliko spoštovanje. Za vse, kar je prispeval k obogatitvi zgodovinske znanosti na Slovenskem in v drugih državah ter k razvoju oddelka, fakultete in univerze, s katerimi še vedno redno in tvorno sodeluje, mu sodelavci in prijatelji ob sedemdesetletnici posvečamo knjigo. Z njo se mu zahvaljujemo za njegov izjemen pedagoško-znanstveni opus, prizadevno strokovno povezovanje in iskreno prijateljstvo.

red. prof. dr. Božo Repe in zasl. prof. dr. Miroslav Stiplovšek